

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 319/2019-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. augusta 2019 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. René Hudzovič, s. r. o., Štefánikova trieda 49, Nitra, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. René Hudzovič, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd výrokom rozsudku Krajského súdu v Nitre sp. zn. 6 Co 24/2018 z 20. februára 2019 vo veci náhrady trov konania, a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. mája 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. René

Hudzovič, s. r. o., Štefánikova trieda 49, Nitra, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. René Hudzovič, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) výrokom rozsudku Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Co 24/2018 z 20. februára 2019 vo veci náhrady trov konania (ďalej len „napadnutý výrok rozsudku z 20. februára 2019“).

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka bola stranou v konaní vedenom Okresným súdom Nitra (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 25 C 141/2012 vo veci náhrady škody na zdraví v procesnom postavení žalobkyne, ktorá sa proti žalovanej (obchodná spoločnosť Allianz Slovenská poisťovňa, a. s.) domáhala zaplatenia sumy 36 549 € na tom skutkovom základe, že 27. septembra 2009 sa stala účastníčkou dopravnej nehody, ktorú zaviniel [REDACTED], a žalobou sa domáhala odškodnenia sťaženia spoločenského uplatnenia a zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia.

3. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 25 C 141/2012 zo 16. novembra 2017 (ďalej len „rozsudok zo 16. novembra 2017“) zaviazal žalovanú zaplatiť sťažovateľke sumu 4 873,20 € a vo zvyšku žalobu zamietol. Zároveň citovaným rozhodnutím okresný súd žalovanú zaviazal zaplatiť súdny poplatok v sume 2 675 € a trovy štátu v sume 1 143,90 € a sťažovateľke priznal plnú náhradu trov konania.

4. Krajský súd rozsudkom z 20. februára 2019 rozsudok okresného súdu zo 16. novembra 2017 v časti týkajúcej sa zaplatenia sumy 2 436,60 € zmenil tak, že žalobu zamietol, a zároveň rozsudok okresného súdu zo 16. novembra 2017 v časti týkajúcej sa náhrady trov konania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s odôvodnením, že „... už vo svojom rozhodnutí pod sp. zn. 6Co/398/2015 zo dňa 20.09.2017 vyslovil právny názor, že o náhrade trov konania rozhodoval v zmysle ust. § 396 ods. 2 v spojení s § 255 ods. 2 CSP. Na tomto svojom právnom názore nemieni odvolací súd nič meniť, a preto rozsudok súdu prvej inštancie v týchto častiach zrušil, keď podľa názoru odvolacieho súdu, je pri

rozhodovaní o náhrade trov konania potrebné rozhodovať v zmysle § 255 ods. 2 CSP a to vzhľadom na čiastočný úspech strany sporu. Prvoinštančný súd v ďalšom konaní bude viazaný právnym názorom vysloveným odvolacím súdom (§ 391 ods. 2 CSP).“.

5. Sťažovateľka uvádza, že v dôsledku pretrvávajúcich zdravotných problémov, ktoré jej vznikli v dôsledku dopravnej nehody, by bolo „*krajne nespravodlivé a pre sťažovateľku nad mieru primeranú zaťažujúce už i tak v jej zložitej životnej a finančnej situácii, keby jej v predmetnej veci nebola priznaná náhrada trov konania v plnej výške z dôvodu aplikácie ust. § 255 ods. 2 CSP tak, ako to nesprávne učinil odvolací súd*“.

6. Podľa názoru sťažovateľky znaky arbitrárnosti nesie aj odôvodnenie výroku, ktorým krajský súd rozhodol v merite veci, a v konkrétnostiach ďalej konštatuje, že krajský súd

- dospel na základe prvoinštančným súdom vykonaných dôkazov k iným skutkovým zisteniam, a to bez toho, aby vykonanie dôkazov zopakoval;

- neodôvodnil použitie novôt – prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie;

- neuviedol v rozhodnutí, ktorý z odvolacích dôvodov vzhliadol za naplnený pre aplikáciu a postup podľa § 388 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a

- rozsudok krajského súdu z 20. februára 2019 je tak arbitrárny a nedostatočný.

7. Krajský súd v odôvodnení týkajúcom sa napadnutého výroku rozsudku z 20. februára 2019 vychádzal z premisy, podľa ktorej čiastočný úspech strany v spore má za následok zníženie náhrady trov konania pôvodne priznanej súdom prvej inštancie. Podľa sťažovateľky takéto odôvodnenie krajského súdu nemá v spoch, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovské právo) alebo od znaleckého posudku, svoje opodstatnenie a je v rozpore nielen s právnou teóriou, ale aj vlastnou rozhodovacou činnosťou krajského súdu (rozsudok sp. zn. 9 Co 8/2017 z 30. novembra 2017).

8. Arbitrárnosť napadnutého výroku rozsudku krajského súdu z 20. februára 2019 vzhliada sťažovateľka v odlišnosti prístupu pri rozhodovaní o trovách konania v spoch,

ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo znaleckého dokazovania. V tomto kontexte poukazuje na judikatúru ústavného súdu vo veci sp. zn. III. ÚS 289/2017 a zdôrazňuje povinnosť krajského súdu zohľadniť vlastnú judikatúru. Podľa sťažovateľky je napadnutý výrok rozsudku krajského súdu z 20. februára 2019 z dôvodu odlišného prístupu k prejednávanej veci, ktoré sú v podstate identické, bez náležitého odôvodnenia odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe prejavom svojvôle.

9. Sťažovateľka poukazuje aj na rozsudok krajského súdu vydaný vo veci sp. zn. 10 Co 191/2017, v ktorom „*vo veci samej došlo k zníženiu uplatneného nároku za sťaženie spoločenského uplatnenia, avšak nárok na náhradu trov konania bol žalobcovi opäť priznaný v plnej výške.*“.

10. Napadnutý výrok rozsudku krajského súdu z 20. februára 2019 porušuje podľa sťažovateľky aj princíp rovnosti zbraní obsiahnutý v čl. 6 ods. 1 dohovoru a odporuje aj názorom vyjadreným v právnej teórii. V tejto súvislosti sťažovateľka poukazuje na názor, podľa ktorého je žalobcu nevyhnutné považovať za plne procesne úspešného, ak mal plný úspech, čo sa týka základu uplatneného nároku, a súčasne výška plnenia vyplývajúca z tohto jeho procesného úspechu závisela výlučne od úvahy súdu alebo znaleckého posudku (ŠTEVČEK, M. a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár.* Praha : C. H. Beck, 2016, s. 926 a 927.).

11. Podľa sťažovateľky sa krajský súd neriadil požiadavkami rozhodnutie riadne odôvodniť a vo veci náhrady trov konania dospel k nesprávnym a arbitrárnym právnym záverom. Pritom sa natoľko odchyľil od znenia ustanovení Civilného sporového poriadku o náhrade trov konania, že zásadne poprel ich účel a význam.

12. Sťažovateľka, uvedomujúc si skutočnosť, že napáda rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa konanie v časti týkajúcej sa trov konania nekončí, zdôrazňuje, že viazanosť prvoinštančného súdu právnym názorom vysloveným krajským súdom (§ 391 ods. 2 CSP) spôsobuje, že nebude mať „*možnosť nijakým iným spôsobom zvrátiť protiprávny stav nastolený napádaným rozsudkom.*“.

13. Na podklade uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie o nej rozhodol nálezom tak, že vysloví porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým výrokom rozsudku krajského súdu z 20. februára 2019, napadnutý výrok rozsudku krajského súdu z 20. februára 2019 zruší a vec vráti krajskému súdu na ďalšie konanie a zároveň krajskému súdu uloží povinnosť nahradiť sťažovateľke trovy právneho zastúpenia.

II.

14. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

15. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

16. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

17. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené

zákonem, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

18. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

19. V súlade s § 124 zákona o ústavnom súde *in fine* ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

20. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

21. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

22. Z už citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom ochranu základných práv a slobôd poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnictvo („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a ústavný súd až subsidiárne.

23. Princíp subsidiarity určuje, že ústavný súd poskytuje ochranu základným právam a slobodám iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri skúmaní podmienok konania o ústavnej sťažnosti riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je ochrana základných práv a slobôd poskytovaná ústavným súdom prostredníctvom ústavou a zákonom o ústavnom súde upraveného konania o ústavnej sťažnosti subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak o tejto ochrane nerozhodujú všeobecné súdy (m. m. II. ÚS 13/01,

IV. ÚS 102/09). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto ústavnú sťažnosť odmietnuť (m. m. I. ÚS 20/02, III. ÚS 152/03).

III.

24. Predmetom ústavného prieskumu je napadnutý výrok rozsudku krajského súdu z 20. februára 2019, ktorým bol zrušený rozsudok okresného súdu zo 16. novembra 2017 v časti týkajúcej sa úhrady súdneho poplatku, trov štátu a trov konania, ktorý podľa názoru sťažovateľky porušuje základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

25. Bez potreby uvedenia bližších doktrinálnych záverov k označeným právam sťažovateľky zaručeným ústavou a dohovorom, prípadne právnych záverov krajského súdu uvedených v rozsudku z 20. februára 2019 v kontexte napadnutého výroku je potrebné konštatovať, že ústavná sťažnosť sťažovateľky nie je prípustná.

26. Ústavný súd z vlastnej činnosti zistil, že sťažovateľka na okresnom súde 29. mája 2019 podala dovolanie smerujúce proti rozsudku krajského súdu z 20. februára 2019 (vrátane napadnutého výroku), ktorým sa domáha, „*aby dovolací súd podľa §-u 449 ods. 1 CSP zrušil rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 20.2.2019 sp. zn. 6Co/24/2018-304 v celom rozsahu (v oboch jeho výrokoch) a vec podľa § 450 CSP vrátil Krajskému súdu v Nitre na ďalšie konanie.*“.

27. V odôvodnení relevantnej časti dovolania z 29. mája 2019 sťažovateľka zdôrazňuje, že za nezákonný a nesprávny považuje i napadnutý výrok rozsudku krajského súdu z 20. februára 2019, ktorým bol „*rozsudok súdu prvej inštancie v časti súdneho poplatku, trov štátu a trov konania*“ zrušený a vec vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie.

28. Do času rozhodovania ústavného súdu vo veci ústavnej sťažnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) o dovolaní sťažovateľky nerozhodol.

IV.

29. S prihliadnutím na svoje vlastné zistenia ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka podaním dovolania smerujúcim *inter alia* proti napadnutému výroku rozsudku krajského súdu z 20. februára 2019 využila právny prostriedok ochrany základných práv a slobôd, ktorý jej právny poriadok Slovenskej republiky poskytuje. O podanom dovolaní nebolo do času rozhodnutia ústavného súdu o ústavnej sťažnosti právoplatne rozhodnuté.

30. Ústavný súd v súvislosti s posudzovaním podmienok konania o ústavnej sťažnosti sťažovateľky poukazuje aj na svoj ustálený právny názor (IV. ÚS 177/05), podľa ktorého vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, nemožno rozumieť už samotné podanie posledného z nich oprávnenou osobou (v prípade sťažovateľky podanie dovolania), ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom. Iná interpretácia by v danej veci mala za následok nežiaducu situáciu, keď by to isté rozhodnutie súčasne preskúmaval najvyšší súd, ako aj ústavný súd.

31. Z už uvedených dôvodov sa ústavná sťažnosť podaná ústavnému súdu javí byť predčasne podaná, keďže existuje iný orgán verejnej moci (v konkrétnych okolnostiach veci najvyšší súd) oprávnený poskytnúť ochranu základným právam a slobodám sťažovateľky.

32. Ústavný súd uzatvára, že za daných okolností veci by prijatím ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie došlo k vzniku ústavne neakceptovateľného stavu, keď by v zásade o rovnakej veci rozhodovali paralelne dva orgány súdneho typu – najvyšší súd a ústavný súd (m. m. II. ÚS 1/08, II. ÚS 393/2014, III. ÚS 632/2014, IV. ÚS 146/08, IV. ÚS 420/2011). Išlo by o v právnom štáte neaprobateľný stav, ktorý by v konečnom dôsledku mohol viesť

k rozdielnym rozhodnutiam v rovnakej veci, a tým aj k zásahu do právnej istoty strán sporu ako integrálnej súčasti princípu právneho štátu.

33. Reflektujúc prezentované závery, ústavný súd uplatnením zásady *ratione temporis* odmietol ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

34. Pre úplnosť ústavný súd, akcentujúc závery rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská v. Česká republika (sťažnosť č. 46129/99, najmä jeho body 51, 53 a 54), poukazuje na právny názor, podľa ktorého sa lehota na podanie ústavnej sťažnosti v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní bude v prípade opätovného obrátenia sa na ústavný súd považovať za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu [v konkrétnych okolnostiach veci sťažovateľky vo vzťahu k napadnutému výroku rozsudku krajského súdu z 20. februára 2019 (porov. napr. III. ÚS 114/2010, I. ÚS 165/2010)]. V tejto súvislosti ústavný súd odkazuje aj na už citované znenie § 124 zákona o ústavnom súde (pozri bod 19 tohto rozhodnutia).

35. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky pri predbežnom prerokovaní odmietol pre neprípustnosť, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi v nej obsiahnutými.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. augusta 2019